

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานงบประมาณของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

The Relationship Between Budget Management and School Administration
Effectiveness under Phayao Primary Educational Service Area Office 1

(Received: March 10, 2024; Revised: April 8, 2024; Accepted: June 21, 2024)

นิพิฐ เวียงคำ¹ โสกา อำนวยรัตน์²

Nipit Wiangkham¹ Sopa Umnuayrat²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การบริหารงานงบประมาณของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 2) ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานงบประมาณของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 242 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซ์และมอร์แกน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น และทำการสุ่มแบบเจาะจงตามขนาดของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการบริหารงานงบประมาณของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก และ 3) การบริหารงานงบประมาณของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

¹ วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา e-mail: 65204513@up.ac.th

School of Education, University of Phayao

² วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

School of Education, University of Phayao

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์ การบริหารงานงบประมาณ ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the budget management under the Phayao Primary Educational Service Area Office 1 ; 2) to study the school administration effectiveness under Phayao Primary Educational Service Area Office 1; and 3) to study the relationship between budget management and school administration effectiveness under Phayao Primary Educational Service Area 1. The 242 samples were selected by using a completed table (programmed table) of Krejcie and Morgan to find the stratified random sampling and the proportion of the samples. The tools used in this research were five-level questionnaires. The statistics of data analysis consist of percentage, average (mean), standard deviation, and Pearson's "Coefficient Analysis." The results of the research find that 1) the level of budget management under the Phayao Primary Educational Service Area Office 1 is at a good level, 2) overall, the levels of school administration effectiveness under Phayao Primary Educational Service Area Office 1 are satisfactory, and 3) the positive relationship between budget management and school administration effectiveness under Phayao Primary Educational Service Area 1 is at .01

Keywords: Relationship, Budget Management, School Administration Effectiveness

บทนำ

การศึกษาเป็นการลงทุนเพื่ออนาคต และสังคมต้องลงทุนเพื่อการศึกษาโดยการช่วยเหลือสนับสนุนการจัดการศึกษาจากแหล่งต่าง ๆ จัดสรรให้เพียงพอเป็นธรรม เสมอภาค และมีประสิทธิภาพ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 39 บัญญัติให้กระทรวงศึกษาธิการมีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านของการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณการบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ไปสู่คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง จึงได้มีการปรับระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้มีเอกภาพในเชิง

ของนโยบาย มีความหลากหลายในการปฏิบัติ การกระจายอำนาจดังกล่าวทำให้สถานศึกษานั้นเกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการและเป็นไปตามหลักการของการบริหารงานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน (School Based Management : SBM) (สำนักงานงบประมาณ, 2549)

การบริหารงานงบประมาณเป็นกลุ่มงานที่กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการจัดงบประมาณ และการบริหารงบประมาณให้กับสถานศึกษา ซึ่งถือได้ว่าเป็นภารกิจหลักที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องสามารถบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างเพียงพอ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาจึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการบริหารจัดการให้เกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานหรือมุ่งเน้นผลงาน เพื่อให้บรรลุตามแผนที่กำหนดไว้ โดยมีแผนกลยุทธ์ แผนการปฏิบัติงาน แผนการใช้จ่ายงบประมาณและการติดตามรายงานผล เป็นเครื่องมือกำกับดูแลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณภายในองค์กรให้มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และสามารถเปิดเผยต่อสาธารณชนได้ ซึ่งการบริหารงบประมาณเป็นการบริหารงานที่อยู่ในกรอบมากกว่างานในด้านอื่น ๆ จึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่งและจำเป็นต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย คำสั่ง และแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง (อานวย วงศ์สิงห์, 2552, น. 3) ดังนั้น ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของสถานศึกษานั้นถือได้ว่าเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ต้องอาศัยความพยายามในทุกด้านจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง อาศัยความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และเป้าหมายที่ชัดเจนและท้าทาย อีกทั้งต้องอาศัยภาวะความเป็นผู้นำทั้งของผู้บริหารเพื่อเป็นทิศทางการพัฒนา เนื่องจากสถานศึกษาแต่ละแห่งนั้นมีความแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมของแต่ละสถานศึกษา บรรยาการจัดการจัดการเรียนการสอนปรัชญาของสถานศึกษา เป้าหมายที่สำคัญ คือ ความสำเร็จในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (บุญตา ชาญขานี, 2552, น. 4)

ทั้งนี้จากการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 นั้นพบว่า มีสภาพการบริหารงานที่เป็นอุปสรรคหลายประการ ทั้งในขั้นตอนการจัดสรรงบประมาณและการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา คือ สถานศึกษาได้รับงบประมาณล่าช้า ขั้นตอนในการดำเนินงานมีมากเกินไป ได้รับวัสดุไม่ตรงกับที่ต้องการใช้ ขาดบุคลากรและเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ในด้านเอกสาร ขาดความคล่องตัวในการบริหารงบประมาณระดับสถานศึกษา ส่งผลให้การดำเนินการวางแผนงานหรือโครงการมีการชะงักงัน ผลสำเร็จตามเป้าหมายไม่เป็นไปตามช่วงเวลาที่มีความต้องการ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1, 2565)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานงบประมาณของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 และศึกษาถึงระดับการบริหารงบประมาณของผู้บริหารว่าอยู่ในระดับใด ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับใด มีความสัมพันธ์กัน

หรือไม่ ผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาการบริหารงานงบประมาณของผู้บริหารให้เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนและพัฒนาการบริหารงบประมาณทางการศึกษาและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้สถานศึกษามีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานงบประมาณของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานงบประมาณของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ประโยชน์ของการวิจัย

ประโยชน์ในด้านการบริหารงบประมาณ

1. ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงการบริหารงานงบประมาณของผู้บริหาร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1
2. ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1
3. ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานงบประมาณของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ประโยชน์ในด้านการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาการบริหารงานงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น
2. ผลการวิจัยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับกำหนดเป็นแนวทางหรือนโยบายการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

สมมติฐานของการวิจัย

1. การบริหารงานงบประมาณของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 อยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 อยู่ในระดับมาก
3. การบริหารงานงบประมาณของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางด้านบวกกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ใน 4 อำเภอ จำนวน 83 แห่ง รวมทั้งสิ้นจำนวน 647 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานงบประมาณของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยมีขอบเขตดังนี้

2.1 การบริหารงานงบประมาณของผู้บริหาร ผู้วิจัยอ้างอิงจากขอบข่ายการบริหารงานงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สํานักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556, น. 56-57 อ้างอิงใน ตรัณภพ เ็นวัฒนา, 2562, น. 7-8) โดยมีขอบข่ายการบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย 22 ด้าน ดังนี้ ด้านการจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณ เพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ด้านการขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ ด้านการรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ด้านการตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ ด้านการตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ ผลผลิตจากงบประมาณ ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ด้านการปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา ด้านการวางแผนพัสดุด้านการกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ ด้านการจัดหาพัสดุ

ด้านการควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ ด้านการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน ด้านการเบิกเงินจากคลัง ด้านการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน ด้านการนำเงินส่งคลัง ด้านการจัดทำบัญชีการเงิน ด้านการจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน และด้านการจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

2.2 ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ ด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู และด้านการบริหารจัดการ

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 การบริหารงานงบประมาณของผู้บริหาร ประกอบด้วย 22 ด้าน

3.2 ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน

4. ขอบเขตด้านพื้นที่

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 4 อำเภอ รวมทั้งสิ้น จำนวน 83 แห่ง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ใน 4 อำเภอ จำนวน 83 แห่ง รวมทั้งสิ้นจำนวน 647 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูป เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, อ้างอิงใน สรวิชัย สหพิบูลย์ชัย, 2559) เทียบขนาดของประชากรที่ 650 คน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 242 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน เป็นแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 22 ด้าน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 4 ด้าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามลำดับและขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือจากมหาวิทยาลัยพะเยาถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยกระทำโดย 2 วิธี ดังนี้ 1) แจกแบบสอบถามด้วยตนเอง 2) แจกแบบสอบถามแบบออนไลน์ (Google Form)
3. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามคืนจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ตามช่วงเวลาที่กำหนดแล้วตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูลในแบบสอบถามแล้วนำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์การบริหารงานงบประมาณของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารงานงบประมาณของผู้บริหาร
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

การบริหารงานงบประมาณของผู้บริหาร ฯ	ระดับการบริหารงาน งบประมาณ		การแปลผล
	n=242		
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้ง งบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.35	0.65	มาก
2. ด้านการจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน ตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.36	0.75	มาก
3. ด้านการอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับ จัดสรร	4.26	0.87	มาก
4. ด้านการขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลง งบประมาณ	4.24	0.75	มาก
5. ด้านการรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ	4.42	0.67	มาก
6. ด้านการตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ งบประมาณ	4.35	0.69	มาก
7. ด้านการตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ ผลผลิตจากงบประมาณ	4.42	0.55	มาก
8. ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อ การศึกษา	4.49	0.43	มาก
9. ด้านการปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย เกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา	4.48	0.71	มาก
10. ด้านการบริหารจัดการทรัพยากร เพื่อการศึกษา	4.29	0.60	มาก
11. ด้านการวางแผนพัสดุ	4.39	0.53	มาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

การบริหารงานงบประมาณของผู้บริหาร ฯ	ระดับการบริหารงาน งบประมาณ		การแปลผล
	n=242		
	$\bar{X}$	S.D.	
12. ด้านการกำหนดรูปแบบรายการ หรือ คุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.27	0.72	มาก
13. ด้านการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ	4.24	0.60	มาก
14. ด้านการจัดหาพัสดุ	4.25	0.58	มาก
15. ด้านการควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่าย พัสดุ	4.30	0.50	มาก
16. ด้านการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน	4.27	0.77	มาก
17. ด้านการเบิกเงินจากคลัง	4.34	0.64	มาก
18. ด้านการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน	4.45	0.55	มาก
19. ด้านการนำเงินส่งคลัง	4.34	0.59	มาก
20. ด้านการเงิน	4.41	0.52	มาก
21. ด้านการจัดทำรายงานทางการเงินและ งบการเงิน	4.23	0.86	มาก
22. ด้านการจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน	4.28	0.85	มาก
รวม	4.90	0.42	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการบริหารงานงบประมาณของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุน

เพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.43) รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.71) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.86)

2. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ฯ	ระดับประสิทธิผลการบริหาร		การแปลผล
	สถานศึกษา		
	n=242		
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านคุณภาพของผู้เรียน	4.41	0.61	มาก
2. ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา	4.41	0.45	มาก
3. ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู	4.37	0.66	มาก
4. ด้านการบริหารจัดการ	4.36	0.68	มาก
รวม	4.39	0.50	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก คือ ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.45) รองลงมา คือ ด้านคุณภาพของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.61) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.68)

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานงบประมาณของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานงบประมาณของผู้บริหารกับ
ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา
เขต 1

การบริหารงานงบประมาณของ ผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา		ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พะเยา เขต 1 (Y)				ภาพรวม
พะเยา เขต 1 (X)		Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	
X ₁		.44**	.24**	.43**	.53**	.51**
X ₂		.38**	.29**	.58**	.67**	.60**
X ₃		.29**	.12**	.21**	.28**	.28**
X ₄		.49**	.35**	.43**	.32**	.48**
X ₅		.47**	.28**	.47**	.37**	.49**
X ₆		.52**	.35**	.66**	.74**	.71**
X ₇		.22**	.24**	.35**	.36**	.36**
X ₈		.46**	.43**	.48**	.48**	.55**
X ₉		.25**	.33**	.19**	.19**	.28**
X ₁₀		.65**	.42**	.78**	.80**	.82**
X ₁₁		.52**	.61**	.45**	.53**	.59**
X ₁₂		.38**	.45**	.56**	.61**	.61**
X ₁₃		.51**	.37**	.69**	.70**	.70**
X ₁₄		.45**	.70**	.56**	.50**	.65**
X ₁₅		.23**	.43**	.41**	.20**	.39**
X ₁₆		.49**	.43**	.76**	.82**	.77**
X ₁₇		.15**	.20**	.34**	.33**	.31**
X ₁₈		.17**	.52**	.35**	.27**	.38**
X ₁₉		.36**	.59**	.58**	.57**	.62**

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การบริหารงานงบประมาณของ ผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา	ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พะเยา เขต 1 (Y)				ภาพรวม
	พะเยา เขต 1 (X)				
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	
X ₂₀	.38**	.35**	.55**	.60**	.58**
X ₂₁	.38**	.37**	.69**	.78**	.70**
X ₂₂	.44**	.38**	.75**	.81**	.73**
ภาพรวม	.60**	.58**	.80**	.81**	.85**

**P < .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานงบประมาณของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = .85^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการบริหารงานงบประมาณของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

การบริหารงานงบประมาณของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษาและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน

2. ผลการศึกษาประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พะเยา เขต 1 โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก คือ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
คือ ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านคุณภาพของผู้เรียน และด้านที่มี
ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารจัดการ

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานงบประมาณของผู้บริหารกับ ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานงบประมาณของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์
ทางบวกในระดับสูง ($r = .85^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐาน

การอภิปรายผล

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานงบประมาณของผู้บริหารกับประสิทธิผล
การบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 สามารถสรุปผล
ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. การบริหารงานงบประมาณของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พะเยา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดตอบว่าได้ ดังนี้ การบริหารงาน
งบประมาณของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการระดม
ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาศึกษา
แนวทางหรือระเบียบที่จะขอรับการสนับสนุนจากแหล่งทรัพยากรทุกประเภทตลอดจนเงื่อนไขการขอรับ
การสนับสนุน มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา สอดคล้องกับ ชลพงษ์ ทองอุดม
(2564, น. 87) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา พบว่า ทางการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุน
เพื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พะเยา เขต 1 โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดตอบว่าได้ ดังนี้ ประสิทธิผล
การบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการปรับเปลี่ยน

และพัฒนาสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีผู้บริหารสถานศึกษามีการยอมรับแนวคิด วิธีการและพัฒนาเทคนิคการสอนใหม่ ๆ ที่ทันสมัยให้แก่ครูและบุคลากร มีการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ เพื่อให้สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับ ทิพวรรณ สำเภาแก้ว (2560, น. 112) ได้ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. การบริหารงานงบประมาณของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 พบว่า ภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = .85^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า ทุกคู่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 มีการบริหารงบประมาณอย่างถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์ของบังคับและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง สามารถตรวจสอบได้ ทำให้สถานศึกษาเกิดประสิทธิผลทั้งในด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู และด้านการบริหารจัดการ สอดคล้องกับ ขนิษฐา ยศเมฆ (2560, น. 140) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงบประมาณทางการศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า หาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงบประมาณทางการศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพผู้เรียนในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การบริหารงานงบประมาณของผู้บริหาร ด้านการจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศทางการเงินของสถานศึกษา
2. การบริหารงานงบประมาณของผู้บริหาร ด้านการจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการขอความเห็นชอบแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ของการบริหารงบประมาณกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในด้านอื่น ๆ เช่น การบริหารทรัพยากร การพัฒนาการเรียน
2. ควรศึกษาการบริหารงานด้านอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

รายการอ้างอิง

- ชนิษฐา ยศเมฆ. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงบประมาณทางการศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดเทศบาล ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. สุราษฎร์ธานี.
- ชลพงษ์ ทองอุคม. (2564). แนวทางการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. พระนครศรีอยุธยา.
- ดริณภพ เ็นวัฒนา. (2562). สภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการบริหารงานงบประมาณในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. สกลนคร.
- ทิพวรรณ สำเภาแก้ว. (2560). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์. ฉะเชิงเทรา.
- บุญตา ชาญขำนิ. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. เลย.
- สรวิชัย สหพิบูลย์ชัย. (2559). อิทธิพลของความฉลาดทางอารมณ์ ความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคที่มีต่อคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ
- สำนักงบประมาณ. (2549). การปรับระบบการจัดการงบประมาณ. สืบค้นจาก <https://www.bb.go.th/index.php>.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1. (2565). สรุปข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา

2665 : กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1.

สืบค้นจาก www.pyo1.go.th/site63

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการ

บริหารรูปแบบนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

อำนวย วงศ์สิงห์. (2552). การกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

อำเภอแก่งกระจาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร

มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพมหานคร.